

OCHRANA BIODIVERZITY

Národní program ČSOP

Závěrečná zpráva o projektu

Název projektu:

Záchrana lučních sadů v pozemkovém spolku Meluzína

číslo projektu: **141302**

1. Údaje o organizaci, která projekt realizovala:

název: **EC Meluzína RCAB** číslo registrace MV ČR **: **VSC/1-16504/92R**

adresa sídla **: **Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01**

bankovní ústav a číslo účtu **: **Raiffeisen Bank 754594052/5500** IČO **: **49752065**

statutární zástupce **:

jméno: **Ing. Martin Lípa** funkce: **vedoucí regionálního centra**

telefon , fax, e-mail (operativní spojení): **777086620, ec.meluzina@volny.cz**

2. Údaje o osobě zodpovědné za realizaci projektu *)

jméno: **Ing. Martin Lípa**

kontaktní adresa: **Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01**

telefon, e-mail, fax (operativní spojení): **777086620, ec.meluzina@volny.cz**

3. Údaje o projektu

obsah projektu :

Praktická opatření k prodloužení životnosti lučních sadů na pozemcích členů pozemkového spolku Meluzína

stručný popis projektu:

- 1. Ošetření starých ovocných vysokokmenů**
- 2. Péče o bylinný porost**
- 3. Drobná opatření pro podporu zvláště chráněných druhů na předmětných parcelách**

Záchrana lučních sadů v pozemkovém spolku Meluzína

Cíle projektu:

1. Jednorázovým opatřením prodloužit životnost lučních sadů v zájmovém území pozemkového spolku
2. Podpořit zvláště chráněné druhy užovka obojková, ještěrka obecná, slepýš křehký
3. Nepřímo podpořit jeden zvláště chráněný druh: krutihlav obecný.
4. V lokalitě Větrný vrch zachránit reprezentativní zachovalou louku před ruderalizací.

Stručný popis realizace projektu:

V letošním roce byly ošetřeny dvě lokality našeho pozemkového spolku:

1. Luční sad Větrný vrch
2. Alej u Boru

Lokalita: luční sad Větrný vrch

Celková rozloha lokality je zhruba 0,45 ha. Bylinný porost tvoří reprezentativně zachovalé společenstvo mezofilní ovsíkové louky Doupovských hor. Louka zvítězila v roce 2010 v Česko- Saské soutěži o nejlepší horskou louku.

Lokalita Větrný vrch byla v roce 2011 registrována jako významný krajinný prvek. Administrativní zabezpečení této procedury zajistil Pozemkový spolek Meluzína u Městského úřadu Ostrov.

Ze zvláště chráněných druhů jsou na stanovišti přítomny dva druhy plazů patřící do mezi zvláště chráněné druhy kategorie silně ohrožený : ještěrka obecná - *Lacerta agilis* a slepýš křehký - *Anguis fragilis*. V sadu je celkem 19 starých jabloní, 1 hrušeň a 2 třešně. Stromy jsou v řídkém sponu a prakticky neovlivňují bylinný porost. Odrůdy nebyly určeny.

Rostou zde samovolné semenáče jabloní, hrušní a třešní, které byly v roce 2011 přeroubovány starými místními odrůdami.

Provedená opatření v lokalitě Větrný vrch:

1. pokosení celé plochy sadu - cca 4000 m² . Bez tohoto opatření hromadění stařiny působí postupnou degradaci hezké ovsíkové louky. Opatření prospěje i oběma druhům plazů na lokalitě neboť zvýší oslunění lokality.

2. Ošetření ovocných vysokokmenů- celkem 5 stromů, které vyžadují akutní zásah. Ostatní stromy bychom chtěli ošetřit v příštích letech.

3. Ochrana přeroubovaných semenáčů

4. Určení odrůd u 20 stromů v sadu nebylo provedeno z důvodů silné neúrody ovoce

5. Doplnění stávajících úkrytů pro ještěrky a slepýše - 2 ks

Projekt navazoval na naši práci v roce 2012, kdy se nám zde podařilo kvalitně ošetřit také 5 stromů. Postupně během příštích let bychom chtěli zabezpečit všech 19 přítomných vysokokmenů a dosadit prázdná místa v sadu.

Lokalita Alej u Boru

Jedná se o starou ovocnou alej převážně jabloní s menším podílem třešní a hrušní. Nejstarší stromy pocházejí z meziválečného období. Další vlna výsadby v aleji proběhla v 60. letech 20. století. Od roku 2001 EC Meluzína RCAB provádí postupné dosadby mladých stromků krajových odrůd. Alej u Boru byla v roce 2001 z popudu pozemkového spolku registrována jako významný krajinný prvek. Travní porost je pravidelně kosěn a naše organizace též průběžně likviduje komunální odpad navážený nezodpovědnými občany. Pozemkový spolek dále provádí výsadby a péči o staré i nově vysazené stromy.

Na lokalitě od roku 2001 pravidelně pozorujeme ještěrku obecnou (*Lacerta agilis*) a slepýše křehkého (*Anguis fragilis*).

Významný krajinný prvek zahrnuje parcelu rozlohy necelých 0,5 ha: Lokalita byla v roce 2011 vykoupena od předchozího vlastníka a stala se první lokalitou ve vlastnictví pozemkového spolku.

Provedená opatření v lokalitě Alej u Boru

1. Pokosení celé plochy cca 4000 m². Jedná se celkem o dvě seče. Opatření je nezbytné k udržení květnatého charakteru bylinného patra – potravní základny pro bezobratlé závislé na nektaru. Část plochy, kde byly v minulosti skládky, je ruderalizovaná a dvojitá seč je nezbytná k převodu na luční společenstvo.

2. Ošetření ovocných vysokokmenů- celkem 10 stromů, které vyžadují akutní zásah. Jedná se o stromy s výškou 5 a více metrů s rozložitými korunami. Kmeny i větve mají rozsáhlé dutiny. Z hlediska bezpečnosti je ošetření nutné provést pomocí zkušených profesionálních stromolezců.

3. Výchovný řez mladých stromů

4. Oprava opěrných konstrukcí.

I na této lokalitě jde o pokračování činnosti z roku 2012. Postupně zde plánujeme ošetřit všechny staré stromy a prodloužit tak jejich životnost. Některé z nich byly poškozeny stíněním náletem a jejich řez vede ke zformování sekundární koruny.

Odborné zázemí projektu

Ing. Zdena Koberová - pracovnice CHKO Železné hory a pomolog

Ing. Miroslav Láska - profesionální pomolog Litoměřice

Jiří Bouma - profesionální pomolog Litoměřice

Ing. Jan Pospíšil - profesionální arborista

Průběh realizace projektu

Březen – květen – jarní výchovný řez mladých stromků a přeroubování nových odrůd na plochách

Květen – červen – fázové seče přirozených lučních společenstev

Červenec – srpen – letní řez a údržby značení

– fázové seče přirozených lučních společenstev

Září – říjen – dokumentace ovocných stromů

– fázové seče přirozených lučních společenstev

Říjen – listopad – zimní řez ovocných vysokokmenů

- Zpracování závěrečné zprávy

Rekapitulace výstupů projektu.

1. Ošetření 15 stromů konzervačním řezem.

2. Dosadba 5 stromů

3. Ochrana proti okusu zvěří - 15 stromů

4. Doplnění 2 úkrytů pro chráněné druhy plazů

5. Fotodokumentace

6. Seč a úklid travní hmoty ze 4800 m² v režimu dvojitá seče.

7. Seč a úklid travní hmoty ze 4500 m² cenného lučního společenstva v režimu 1 seče.

8. Dokumentace opatření v prostředí GIS MISYS

Závěr

Realizace projektu významně pomohla záchraně biotopu lučních sadů v rámci našeho pozemkového spolku. Pro vlastníky pozemků představovala cenný příspěvek k jejich úsilí o citlivé využití krajiny. Praktická opatření v rámci tohoto projektu byla spolufinancována z prostředků příspěvku Karlovarského kraje.

Významný krajinný prvok Alej u Boru zahrnuje starší stromy i výsadby provedené po roce 2000.

Stromy v Aleji u Boru jsou využívány také k dokumentaci starých odrůd. Květ odrůdy Strýmka.

Těžiště prací na Větrném vrchu spočívá v řezu starých stromů za pomoci profesionálních arboristů.

V lučním sadu na Větrném vrchu převládají starší stromy. Dosadby mladých stromů byly zahájeny v roce 2007 a budou pokračovat až do zaplnění sadu.

Na obou lokalitách je důležitou součástí hospodaření také péče o květnaté bylinné patro. Sečení je rozloženo tak, aby v podrostu sadu po celou vegetaci kvetly luční druhy.

Kamenné snosy jsou hojně využívány drobnými druhy živočichů.